

וישלה

"התקין עצמו לדורון, לתפילה ולמלחמה"

מבוסס על: לקוטי שיחות חלק ט"ו, שיחה א' לפרשת וישלח

- מדוע פתח יעקב תחילה בהכנות למלחמה נגד אחיו עשיו ורק לאחר מכן התפלל לקב"ה?
- כיצד הבטיחה נכוונתו של יעקב להילחם בעשו את הצלתו הוודאית של "המחנה הנשאר"?
- "התקין עצמו" – איזה הכנות נפשיות עשה יעקב ואיך הצליח להתגבר על נטייתו הטבעית?
- "לדורון, לתפילה ולמלחמה": "מעשה אבות סימן לבנים" – כדי להתמודד עם מגבלות הגלות.

הקדמה

בסוף הפרשה הקודמת, התורה סיפרה לנו איך יעקב אבינו התחיל כבר בדרכו חזרה לארץ הקודש¹, ביחד עם כל בני משפחתו ורכושו הרב. היו כמה סיבוכים עם לבן, אבל בסוף הם כרתו ביניהם ברית שלום. אמנם, כעת יעקב יודע שעשיו אחיו "מחכה לו בפניה", ורוצה לנקום בו על גניבת הברכות אצל יצחק אביו. בפרשתנו - הנקראת גם בשם "פרשת גלות"² - נלמד על האמצעים השונים בהם יעקב השתמש כדי להתמודד עם האיום הגלוי של אחיו עשיו: הן דרך נתינת מתנות ("בְקִשְׁיִשׁ..."), הן דרך תפילה לקב"ה, והן דרך מלחמה - כשאין כבר ברירה כדי להתגונן. ונלמד גם על סדר הקדימה בשלשת שלבים אלה...

כדי להבין היטב עניין זה, נתעכב על פירוש רש"י בנושא, פירוש הנראה מאוד פשוט, אבל ניווכח לראות איך בדיוק לשונו, רש"י רמז לתורה שלימה בדרכי ההתמודדות עם הגלות - מתוך ביטחון גמור בקב"ה!

באמצעות זאת, נוכל ללמוד גם אנו הדרכים להצליח בהתמודדות עם איום הגלות שלנו: האם להתחיל ישר להתפלל להקב"ה כשיש בעיות, או לנסות לכל לראש לטפל לבד בעניינים... וכפי שנבאר בארוכה בעז"ה.

הערה למוסר השיעור

שיחה זו עשירה במיוחד בדיוקים שונים ברש"י, בכמה וכמה מקומות בפרשתנו ובפרשיות קודמות (לקהל מתקדם, כדאי למוסר השיעור עם חומש-רש"י לכל משתתף, ופשוט לדפדף בפירושי רש"י בתוך השיחה). אמנם, כדי להקל על מסירת השיעור לכל הקהלים, קיצרנו שאלות השיחה ל-3 שאלות בלבד, כדי לא לפספס הביאור וההוראה הנפלאה בשיחה, לדעת איך להתמודד בגלות הזו... ותן לחכם ויחכם עוד, לחיות את ההוראה ולהסבירה הדק היטב.

מקור 1

שלושת הדרכים בהם יעקב התכונן לקראת עשיו אחיו

בתחילת פרשתנו, מסופר על המלאכים³ ששלח יעקב אבינו כדי לברר אם עשיו אחיו מוכן כבר לעשות איתו שלום, כמו שני אחים... בפועל, המלאכים חזרו אצל יעקב עם בשורות לא טובות:

וישלה לב, ח: וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו.

ויירא יעקב מאד ויצר לו, ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות. ויאמר: אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה.

ויאמר יעקב: אֵלֵי אָבִי אֲבָרָהִם, וְאֵלֵי אָבִי יַצְחָק, ה' הָאֵמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וְלִמְוֹלָדְתְּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךְ .. הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחִי מִיַּד עֵשׂוּ.

עוד נתעכב בהמשך השיעור על כמה פרטים בפסוקים אלה. בינתיים, נתעכב על פירוש רש"י אחד:

רש"י: והיה המחנה הנשאר לפליטה. על כרחו כי אלחם עמו. התקין עצמו לשלשה דברים: לדורון לתפלה ולמלחמה. לדורון - "ותעבור המנחה על פניו" (וישלה לב, ט). לתפלה - "אלֵי אָבִי אֲבָרָהִם" (וישלה לב, ט). למלחמה - "והיה המחנה הנשאר לפליטה" (וישלה לב, ט).

היינו, שיעקב היה בטוח, שמכיון שהוא חצה את כל בניו ורכושו לשני מחנות, ברור לו לגמרי שלכל הפחות - אחד ממחנות אלה לא ייפגע; מה גם שהוא הכין עצמו "לדורון, לתפילה ולמלחמה".

ביוגרפיה - רש"י:

רבי שלמה יצחקי (בן יצחק), נולד בטרוויש שבצפון צרפת בשנת 4800 (1040). כתב פירוש לתורה, לני"ך ולתלמוד שנחשבים כיסודיים ביותר (ונכתבו ע"פ רוח הקודש).

¹ רש"י יוצא ל, כה: [ויהי] כאשר ילדה רחל את יוסף [ויאמר יעקב אל לבן שליחך ואלכה אל מקומי ולא רצי] - משנולד שטנו של עשיו (מי שיכול להתמודד אתו), שנאמר "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", אש בלא להבה אינו שולט למרחוק, משנולד יוסף בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב".

² כמובא ברמב"ן פרשתנו (לג, טו), ביסוד דברי המדרש: "שהיתה קבלה בידם שזו פרשת גלות. כשהיה [רבי ינאי] בא ברומא, בחצר מלכי אדום, על עסקי הצבור - היה מסתכל בפרשה זו ללכת אחרי עצת הזקן החכם, כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו".

³ רש"י: "מלאכים ממש" (anges ולא messengers), וראה בשיחת ש"פ וישלח תשכ"ה (הוספות ללקו"ש ח"ה), ההכרח לזה ע"פ נגלה, שיעקב לא היה יכול לשלוח בני אדם רגילים למשימה זו, בגלל חשש הסכנה לחייהם, כשעשיו יפגוש אותם.

⁴ וישלח לב, יז-כב: "ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשיו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך: ואמרת לעבדך לעקב מנחה הוא שְׁלוּחָה לַאֲדָנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם הוּא אֲחֵרֵינוּ... וְתַעֲבֵר מִנְחָה עַל פְּנֵי וְהוּא לֹן בְּלִילָה הוּא בְּמִנְחָה".

מקור 2

איך היה יעקב יכול להיות בטוח שמחנה אחד יינצל?

נשאלת השאלה (לשיטת רש"י): איך יעקב היה יכול להיות כה בטוח בעצמו שלכל הפחות מחנה אחד יינצל? הרי 'במלחמה כמו במלחמה' - אי אפשר לדעת איך זה ייגמר, מי יחיה ומי ימות... ובפרט שכמה מפרשים פירשו אחרת משמעות לשון הפסוק "והיה המחנה הנשאר לפליטה":

אבן עזרא: והיה המחנה הנשאר לפליטה. אולי יהיה שיבחרו, או תשך חמת אחיו בהכותו המחנה האחת, או יבא להם רוח והצלה מהקב"ה.⁵

לכאורה, המקור לשיטת רש"י (שיעקב היה בטוח שמחנה אחד יינצל) הוא כפי שמפרש ה'דברי דוד':

דברי דוד על רש"י: [והיה המחנה הנשאר לפליטה] על פרחו. מלשון 'והיה' קדיק דמשמע שכן יהיה בידאי.

אלא, גשישה זו של רש"י מעלה כמה שאלות מהותיות וטכניות (ראה עוד שאלות במסגרת):

- לקוטי שיחות: (א) לשיטת רש"י, כיצד זה ש"אלחם עמו" מביא לנאות גמורה שהמחנה השני ישאר לפליטה? (וגם אם יעקב מוכן להילחם, זה רק מעלה הסיכויים שלו לנצח, אבל אין זה מבטיח כלל את הניצחון!)**
(ב) סדר שלשת הדברים שמונה בפרושו - "לדורון לתפלה ולמלחמה" - הוא הפוך מסדר הפסוקים שהביא רש"י לאלתר כראיה (הסדר בפסוקים הוא "מלחמה, תפילה ודורון" - ראה ציוני הפסוקים ברש"י הנ"ל).
(ג) מהו דיוק הלשון "התקין עצמו" ולא "הכין" וכיצד בזה?⁷

מקור 3

האם יעקב התכוון למלחמה לפני שהתפלל לקב"ה?

הביאור בכל זה, יובן בהקדים שאלה כללית על דרך הפעולה של יעקב אבינו בפרשתנו:

לקוטי שיחות: מפשטות המשך העניינים בפתוב משמע, ש'לכל לראש הכין יעקב עצמו למלחמה (ו'יחץ את העם גו')', לאחר מכן התפלל, ולאחר מכן החל בהכנת מנחה לעשו.⁸
אלא שיש קצת תמיכה בדבר: כאשר יהודי שומע שמשהו בא לקראתו למלחמה - ללל לראש הוא מתפלל לה', ורק לאחר מכן הוא מתחיל לפעל בדרך הטבע, ואם כן, איך יתכן לומר - בפרט כשמדבר ביעקב אבינו - שתחלה התקין עצמו למלחמה ורק לאחר מכן התפלל?⁹

ועל כורחך צריך לומר, שגם יעקב נהג בדרך זו, והוא התחיל דווקא בתפילה לקב"ה ולא במלחמה! אלא שכהכנה לתפלתו, הוא ראה לנכון לחצות משפחתו ונכסיו לשני מחנות, וכפי שנבאר תיכף.

מקור 4

ההכרח שיעקב חצה המחנות רק כדי להתפלל היטב

ובכן, הדבר יובן בהקדים פירוש רש"י המובא בתחילת פרשתנו, בתפילת יעקב אבינו לקב"ה:

רש"י וישלח לב, י: ...כך אמר יעקב לפני הקב"ה: שתי הבטחות הבטחתי, אחת בצאתי מבית אבי .. שאמרת לי "...ושמרתיו בכל אשר תלך" (ויצא כח, טו) .. ובבית לכן .. בשתי הבטחות האלו אני בא לפניך.¹⁰

היינו שליעקב אבינו הייתה הבטחה כפולה מהקב"ה, שישמור עליו ולא יקרה לו כל און!

ביוגרפיה - אבן עזרא:

רבי אברהם בן מאיר למשפחת אבן עזרא, נולד בטודילה שבספרד בשנת 4889 (1089) בערך. חכם רב-תחומי, משורר, מדקדק, פרשן תנ"ך, פילוסוף, אסטרונום ורופא.

ביוגרפיה - דברי דוד (להט"ז):

פירוש לפירושו של רש"י על התורה. הובר ע"י רבי דוד הלוי, נולד בשנת 5346 (1586) בלודמיר (פולין). הוכר כאחד מגדולי הדור. פירושו "טורי זהב" הוא אחד מהנושאי כלים המרכזיים לשולחן ערוך.

הערה למוסר השיעור

בשיחה הובאו עוד כמה שאלות ודיוקים וכו' בפירוש רש"י זה. כאן הבאנו רק השאלות העיקריות כדי להבין את המשך מהלך השיחה, אבל כדאי להסביר שאר הדיוקים בעל פה, לקהל מתקדם ולמדני כו'. לדוגמא: הרבי מתעכב על הפסוקים שרש"י בחר כהוכחה: ביחס לתפילה ולמלחמה הוא מביא פסוקים העוסקים בהכנה לפעולות אלו, ואילו ביחס לדורון הוא מביא פסוק המתאר את ביצוע הפעולה בפועל. כמו כן, מדוע רש"י מדגיש כעת שיעקב התקין עצמו לשלשה דברים, בעוד התורה לא סיפרה עדיין על דברים אלה כלל... וכמוכן שכל זה יתורץ בהסבר הנפלא של השיחה שיובא לקמן בעז"ה.

⁵ הרמב"ן מביא גם פירוש זה, ומקשר זאת לנאמר במדרש: "למדתך תורה דרך ארץ - לא יניח אדם כל ממונו בזוית אחת..."

⁶ **לקהל מתקדם:** הרמב"ן שבהערה הקודמת, מביא פירוש רש"י ומפרש שמקור הוודאות של יעקב הוא "כי יעקב יודע [ברוח הקודש?] שאין זרעו כולו נופל ביד עשיו, אם כן ינצל המחנה האחד על כל פנים".

אלא, שמלשון רש"י משמע שמקור בטחון יעקב הוא רק בזה ש"כי אלחם עמו", ועפ"ז חוזרת השאלה: מלחמה רק מגדילה הסיכויים לנצח, אבל בדרכי הטבע - שום דבר לא יכול להבטיח הניצחון. וגם אם הפשט הוא, שמדובר כאן ב**בטטיקה** של יעקב, שאם עשיו יתחיל עם מחנה אחד, מיד אנשי המחנה השני יברחו - עדיין אין זה **מבטיח** שעשיו לא יתפוס גם אותם ח"ו...

⁷ במדרש לקח טוב, הלשון הוא "לפי שכוון עצמו לג' דברים, לדורון למלחמה ולתפלה", וכדלקמן בפירוש הלשון "התקין".

⁸ כמוכב גם במדרש לקח טוב שבהערה הקודמת: "והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה. הלחם כנגדו, לכך נאמר 'אם יבוא עשיו אל המחנה' האחת" - הניח [מחנה] אחת [וכך התכוון למלחמה], ואחר כך התחיל בתפלה ובדורון".

⁹ כמוכב באלשיך כאן (שאלה יד): "ראוי לשיית לב .. בכללות הענין: למה הכין עצמו למלחמה קודם אל התפלה?"

¹⁰ המשך הלשון ברש"י: "ובבית לכן אמרת לי: 'שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וְאֶהְיֶה עִמָּךְ' (ויצא לא, ג), וְשֵׁם נְגִילַת אֱלִי בְּשֵׁם הַמִּיּוֹחַד לְבָדוֹ שְׁנָאֵמַר 'וְאֶמְרָה לְךָ אֶל יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְגו'".

ויש לומר, שזהו הטעם לכך, שבתחילת פרשתנו, כשיעקב חצה את המחנה, הוא עשה זאת בצורה מעניינת: מחנה אחד עם בני משפחתו, ומחנה שני עם נכסיו (והצוות שלהם), כמובא באברבנאל:

אברבנאל: יעקב עשה שני מחנות מכל העם אשר אתו מהצאן והבקר והגמלים ושאר המקנה. אכל לא שם נשיו וילדיו כי אם במחנה האחד מהם בלבד, שהפריד אותם המחנות מרחק רב זה מזה.¹¹

והנה, בהמשך הפרשה מסופר, שביום המחרת, כשיעקב כבר ראה את עשיו מרחוק, הוא שוב חצה את המחנה שלו, אבל - שימו לב לפרטים - הוא עשה זאת באופן שונה מבתחילת הפרשה:

וישלח לג, א: וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא .. ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות.

יוצא מכאן, שבפרשתנו, יעקב חצה המחנה שלו פעמיים; ויש לומר שלכל חצייה היה תפקיד שונה:

לקוטי שיחות: פעלת "ויחץ את העם גו" (שבתחילת הפרשה - לפני תפילת יעקב): הוא הקדמה - באור - לתפלתו: רק אחר כך יכולה לבא התפלה בגלל ומכוח ה"הבטחות שהבטחתיני" - ולכן ידע יעקב כי "המחנה הנשאר" יהיה בודאות "לפליטה", מה שאין פן הצאן וכו' שבמחנה האחת. **אמנם, לאחר מכן - למחרת - כשראה שעשו בא, רק אז "ויחץ את הילדים גו".**

[במילים אחרות: בטחונו של יעקב בהצלחתו היה על סמך הבטחתו של הקב"ה. ומאחר שהבטחה זו התייחסה רק לשמירה על יעקב ובני ביתו, ולא לשמירה על נכסיו של יעקב - הקדים יעקב לפני תפילתו וחצה את מחנהו לשניים: מחנה אחד - יעקב ובני ביתו, שעליהם חלה הבטחת הקב"ה; ומחנה שני - הצאן, הבקר, הגמלים והרועים, שביחס אליהם לא היתה הבטחה כזו.

אלא שבהמשך הפרשה מסופר, שבמחנה שלו גופא, כשהגיע הזמן לעבור ליד עשיו, הוא חילק שוב את כל הילדים שלו בין נשותיו ושפחותיו, כל ילד אצל אימו (כדי שיוכל להעבירם ליד עשיו בסדר מסוים: תחילה יעברו השפחות וילדיהן, אחר כך לאה וילדיה, ואחר כך רחל וילדיה...)].

מקור 5

דיוק הלשון "התקין עצמו", נגד טבעו

והנה, כעת נתעכב על דיוק לשון רש"י, שיעקב "התקין עצמו לשלשה דברים":

לקוטי שיחות: "התקין" - מלשון תקון - אין פרושו רק הכנה סתם, אלא שהאדם פועל על עצמו להיות מתקן ומוכן לעשיית הדבר (היינו שזה דורש מהאדם תעצומות נפש מיוחדות, הכנה נפשית ופנימית).
וכן היה ביעקב, שהכנת עצמו לדורון ולתפלה ולמלחמה היתה באופן של "התקין עצמו":
 - בנוגע למלחמה: מצד עצמו "ויירא .. ויצר" (הוא פחד להילחם, ועבד על עצמו להיות מוכן בכל זאת להילחם);
 - בנוגע לדורון: היה "שרוי בכעס שהיה צריך לכל זה"¹² (ובכל זאת, הוא עבד על עצמו להיות מוכן לתת שוחד);
 - בנוגע לתפלה: ש"אני ירא שמא משהבטחתיני נתלכלכתי בחטא"¹³ (ובכל זאת עבד על עצמו להתפלל).

עפ"ז יובן גם הטעם לכך שרש"י הזכיר ה"מלחמה" רק בסוף סדרת הדברים בהם יעקב התקין עצמו:

הזכיר רש"י "למלחמה" לבסוף, בהיותו הקשה ביותר מבין שלשת הדברים - "שמא יהרג.. אחרים"¹⁴.

[במילים אחרות: גם אם אכן יעקב אבינו חשב על מלחמה כבר בהתחלה, אבל ה"התקין עצמו" - השלב בו הוא היה מוכן נפשית לקיום העניין - לקח לו יותר זמן עבור עניין המלחמה, בגלל הרגישות הגדולה של יעקב שלא להרוג אחרים; ולכן, רש"י מביאו בפוזיציה שלישית...]¹⁵

¹¹ לקהל מתקדם: הדבר מוכח גם מהמשך הפרשה, שגם אחרי שיעקב חצה את מחנהו לשניים בתחילת הפרשה, כל בני משפחת יעקב היו ביחד; דהנה להלן כתוב (וישלח לג, ב): "וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים ... וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך" - כל המשפחה הייתה כאן...
¹² רש"י וישלח לב, כב: [ותעבור המנחה] על פניו - ...ומדרש אגדה: 'על פניו' - אף הוא שרוי בכעס, שהיה צריך לכל זה.

¹³ רש"י וישלח לב, יא: קטנתי מכל החסדים - נתמעטו זכויותי על ידי החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא, שמא משהבטחתיני נתלכלכתי בחטא, ויגרום לי להמסר ביד עש.

¹⁴ רש"י וישלח לב, ח: ויירא ויצר - ויירא שמאז יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים" (ראה בשפתי חכמים כמה פירושים, או שהיה ירא להרוג את עשיו ולצער בכך את יצחק אביו שהיה מאמין בו, או שהיה ירא להרוג אנשי עשיו וכו'. עיי"ש).

¹⁵ לקהל מתקדם: אלא שעדיין אינו מתורץ: למה הקדים רש"י "דורון" ל"תפלה"? והביאור בזה: אע"פ שבנוגע לפועל שלח יעקב את הדורון לאחר שהתפלל, הרי תוכן ענין הדורון - "למצוא חן בעיניך" - היה הדבר הראשון שהקדים לעשות, עוד בשעה ששלח מלאכים לעשיו. מכיון שיעקב רצה שלא תהיה ביניהם רק אחווה סתם, אלא מציאת חן! ולכן הוא שלח מלאכים להודיע לאחיו שהוא מבקש אהבתו; ורק כשראה שעשיו כלל לא אווז בכך... אז הוא כבר עבר לתפילה ולדורון.

כעת, יש להסביר "יינה של תורה" - עומק לשון רש"י, על זה שיעקב "התקין עצמו לשלשה דברים":

לקוטי שיחות: כל אחד משלשת העניינים הוא תנועה הפכית מזולתו: דורון הוא תנועה של קרוב וחסד, מלחמה היא תנועה של רחוק וגבורה, ושניהם - בין בני אדם, ואלו תפלה היא בקשת רחמים מלמעלה.

היכלת להחזיק בשלש תנועות שונות (והפכיות) אלו בעת ובעונה אחת אינה בטבע האדם, אפלו לא על-פי טבע דקדשה של הנפש האלקית (שכל מידה בה היא בתנועה ובציור שונה - לכל דבר עת וזמן שונה...), אלא נדרש ענין של "התקין עצמו", תקון ושנוי עצמו, שנוי הטבע.

אלא שזה גופא דרוש ביאור, מדוע נדרש מיעקב לעשות שלשת העניינים **בבת אחת**? (ראה הערה 16) הדבר יובן בהקדים המבואר בחסידות, על טקטיקה בעבודת ה' הנלמדת מתכסיסי המלחמה:

ע"פ דרוש הצמח צדק (התמים חוברת ג')¹⁷: כמשל ממלחמה גשמית¹⁸, בה ההצלחה השגה על ידי העמדת ג' מחנות מול מחנה אחד של השונא, ועל ידי זה מתגבר בנדיא עליה. ובדומה לכך במלחמת היצר: כדי לנצח צריך לעורר כל ג' מדות דקדשה - אהבה יראה ורחמים - לעצמת מדה אחת דקלפה, ועל ידי זה בנדיא יפילו וינצחו אותה (ראה ביאור בהערה 19, בדרך אפשר).

ביוגרפיה - אדמו"ר הצמח-צדק:
אדמו"ר הצמח צדק, השלישי בשושלת רבותינו נשיאנו. נולד ביום כ"ט באולול 5549 (1789) בעיר ליאזנא, ביילורוסיה. חיבר ספרים רבים בנגלה (ש"ס, ופוסקים) ובחסידות, מגיל צעיר מאוד.

וכשם שהדבר הוא כך במלחמת היצר אצל כל יהודי **בפרט** - שיש להילחם בשלש מידות של הקדושה נגד מידה אחת של הקליפה - כן הוא גם בעבודת בני ישראל בגלות **בכלל**:

ובהקדים, שלכל גלות ישנו **סגנון** עבודה שונה, ולדוגמא: גלות אדום (עשיו) מתאימה לגבורה של הקליפה, בעוד גלות ישמעאל מתאימה **לחסד** של הקליפה²⁰; והדרך להתמודד עם הגלות הוא להשתמש בכל המידות של הקדושה **ביחד**, נגד מידה אחת של הקליפה המיוחדת של הדור.

ומכיון שנתנית הכוח לבני ישראל עוברת דרך אבותינו הקדושים - לכן, יעקב אבינו (בחיר האבות) "התקין עצמו" **לשלשה** מידות בבת אחת, כדי שנקבל כוח, להילחם **בכל הכוח** נגד הקליפה!

ההוראה בעבודת ה' עבור כל אחד ואחד מישראל:

לקוטי שיחות: כאשר מוטל על יהודי הצורך להציל את ילדי ישראל מאפן החנוך של עשו, אין הוא יכל להסתפק בטבע האישי שלו, האפן שבו הרגל בעבודת ה', אלא עליו לתקן ולשנות את עצמו, "התקין עצמו" (מכיון שאם הוא פועל לפי דרכי הטבע, הוא לא יכול להיות בטוח שיצליח לעמוד נגד עשיו!).

דוקא כשהוא פועל ללא חשבונות, באפן של "על פרחו", ובצרוף כל כוחותיו יחד, "התקין עצמו", אזי הוא מצליח בפעלתו וכובש את עשו, עד לביאת משיח צדקנו, במהרה במיניו ממש.

¹⁶ לקהל מתקדם (ובהמשך להערה הקודמת): טעם ההכרח לשלושת הדברים, ע"פ פשוטו של מקרא: דהנה, גם לאחר שהודיעו המלאכים ליעקב שעשיו אינו מתנהג כ'אח' ועודנו בשנאתו, היו עדיין לפני יעקב שלש אפשרויות שונות בבת אחת: מצד עשיו, יתכן שהיה די בשליחת 'דורון' כדי לפייסו (הוא הבין זאת מכך שרבקה הודיעה לו שאפשר לשוב לארץ ישראל); אבל מצד יעקב, מכיון שחשש "שמא.. התלכלך בחטא", אפשר שזה מכניס אותו לסכנה (כמו שמצאנו בלוט בסדום), ולכן נזקק לתפילה. ומאחר שפעולת ההצלה שע"י תפילה תיתכן (א) בדרך של שלום - כהצלת יעקב ע"י הקב"ה מידי לבן; (ב) או בדרך של מלחמה, כהצלת לוט שבה נזקק אברהם להלחם כדי להצילו - לכן הוכרח יעקב להכין עצמו גם למלחמה.

¹⁷ המאמר יצא לאור בשנת תשע"ב ע"י ועד הנחות בלה"ק, ונמצא כאן: <https://goo.gl/45ZJrE> ובמדור 'הוספות' של האתר. ¹⁸ ממאמרי אדה"ז תקע"ג עמ' ב', משמע שהכוונה כאן היא למלחמת "שבעת השנים" (Guerre des sept ans) שהייתה בתקופה היא (ראה בויקיפדיה <https://goo.gl/LmpP7g>).

משל זה מובא גם בלקו"ש ח"כ ויצא א' (שלמדנו בעיון), ושם מבואר המשל שב"מערכות המלחמה" בדרך כלל, כל צבא מחלק החיילים שלו לשלש דיביזיות, חלק אחד באמצע ושתי חלקים מימין ומשמאל, וכן הצד שכנגד מחלק לשלושה חלקים כאלו, ונלחמים אלו מול אלו. וההצלחה במלחמה זו הושגה על ידי העמדת ג' מחנות מול מחנה אחד של השונא.

¹⁹ בדרך אפשר: אם היצר הרע מציע לנו ח"ו איזושהי אהבה לדבר איסור, נצא נגדו בכל הכוח: נשתדל ליצור אהבה לדבר של קדושה (חסד), נשתדל גם ליצור רגש יראה מהקב"ה (גבורה), וגם לעורר רגש רחמים על הנשמה ועל עצמנו (תפארת). דלכאורה, ע"פ שכל, היה מסתבר שמול אהבת הדברים האסורים, נביא רק אהבה לדבר אחר המותר, וזהו! אלא שאז הניצחון אינו מובטח... משא"כ כשנלחמים בכל הכוח! שלש דיביזיות של הנפש האלוקית נגד דיביזיה אחת של הנפש הבהמית...

²⁰ כפי שמסביר הזוהר, וכפי שרואים כעת, שיסוד ההריגה של ישמעאל הוא מכיון שרוצה לגייר את כולם לדת שלו ולאופן חשיבתו; ומי שלא רוצה ולא מאמין ל"נביא" שלהם, הורגים אותו ל"ע". אם כן, יסוד הריגתם, הוא חסד של הרע. זהו אמנם רע מוחלט! אבל זה מתבטא בצורת חסד. משא"כ עשיו, שראינו תמיד במשך הדורות, שבני עשיו הלכו תמיד ברצון להרוג ולכבוש (לדוגמא במסעי השמד, ה- Croisades ל"ע). הגבורה מתבטאת בצורה חזקה מאוד אצלם. ומסיימים בטוב.